

PROPOSTA DE OBSERVATORIO DA EDUCACIÓN DO MUNDO RURAL DE CATALUÑA

1- Motivacións para a súa constitución

Desde diferentes entidades relacionadas co mundo rural expresouse a necesidade de pensar sobre como ten que potenciarse e mellorar a educación nas vilas e, como consecuencia, a calidade de vida nos espazos rurais cataláns. Cataluña dispón dun amplo e diverso mapa de vilas con trazos xerais, pero con grandes diferenzas entre zonas polo seu contexto físico, xeográfico e humano.

Os límites de delimitación do que podemos definir como vila, non están claros, e polo tanto, poden influír diferentes factores. Consideramos conveniente facer unha delimitación a partir do número de habitantes, de forma que consideramos como tales os municipios que teñen menos de 3.000 habitantes.

O secretariado da escola rural –ámbito de traballo da federación de movementos de renovación pedagóxica de Cataluña- que reúne profesorado de diferentes lugares do país e o GIER –Grupo Interuniversitario para a Escola Rural- que reúne profesorado de todas as universidades de Cataluña; hai anos que estamos a traballar para alcanzar elementos cualitativos na educación no ámbito rural. No mes de xullo de 2005, en Berga, no marco das XIII Xornadas da Escola Rural de Cataluña profundouse na análise da nova realidade sociolóxica nas vilas. Tamén se constituíu o compromiso co Congreso do Mundo Rural, Rural 06. O congreso asumiu as liñas de actuación da xornada e o secretariado e GIER chegaron a ser os motores para o traballo do ámbito educativo do Congreso.

Unha vez rematado o proceso do Congreso, en maio de 2006, aparecen dúas liñas de traballo.

- a- Compártese unha idea global da educación que vai máis alá do escolar, recoñecemento doutros axentes educativos que consideramos valiosos que temos que considerar e xerar redes. Nesta liña consideramos que ten que promoverse o desenvolvemento de Proxectos Educativos de Pobo.
- b- Coidamos que é necesaria a constitución do observatorio de educación no mundo rural como institución innovadora, para que as políticas educativas teñan un encaixe natural nas vilas coa súa diversidade territorial e educativa. Ademais, fai falta unha visión prospectiva para que a educación se converta nun factor de equidade, equilibrio territorial, cohesión social, mellora cultural e calidade de vida.

Con este documento pretendemos que sexa unha primeira proposta para facer posible a necesidade sentida dos mestres da escola rural, o profesorado universitario e compartida pola sociedade a través das liñas de traballo do congreso.

2- O Observatorio da Educación no Mundo Rural

Entendémolo como unha entidade autónoma da cal forman parte as entidades sensibles na educación no mundo rural, en representación dos diferentes sectores da comunidade educativa –entendida nun sentido amplo- e as administracións que teñen responsabilidades con dúas grandes finalidades. Unha de alcance máis inmediato, que consistiría en procurar que as accións e as decisións políticas - especialmente no caso do departamento de educación- teñan unha cabida normal no medio rural. E unha segunda, máis prospectiva e de desenvolvemento analizando que elementos de futuro se consideran importantes para o futuro educativo no mundo rural e as súas necesidades. Pensamos que na medida que a segunda finalidade se vaia afianzando pode ir suplindo a primeira.

3- Os obxectivos do Observatorio de Educación no Mundo Rural

O Observatorio da Educación no Mundo Rural tería que ser un centro de documentación e de produción de materiais, de investigación e de encontro entre as diferentes entidades e administracións vinculadas á educación nas vilas, cos obxectivos seguintes:

- a- Constituír un espazo de encontro regular entre as diferentes entidades e administracións que traballan por e para a educación no mundo rural.
- b- Impulsar e tratar temáticas sensibles e actuais no ámbito educativo nas vilas.
- c- Investigar estes temas de maneira rigorosa e argumentada co fin de que se poidan facer propostas de desenvolvemento, mellora e avaliación.
- d- Dar resposta ás demandas educativas dos contextos rurais.
- e- Elaborar informes do estado da educación no mundo rural con propostas e recomendacións que sexan de utilidade para a planificación das diferentes administracións.
- f- Buscar o compromiso das diferentes entidades e administracións para a difusión dos informes e dos traballos realizados polo Observatorio.
- g- Ser un marco de referencia para os profesionais vinculados á educación nos contextos rurais.
- h- Difundir e dispoñer de información sobre a educación nos contextos rurais a nivel autonómico, nacional e internacional.
- i- Potenciar o traballo en rede entre as diferentes institucións e entidades que traballan para a educación nos pobos.

4- A proposta de composición do Observatorio da Educación no Mundo Rural

O Observatorio ten que ter presenza de todos os axentes implicados na educación no mundo rural. Ten que estar formado por entidades realmente representativas e coñecedoras da súa realidade.

A proposta de composición sería a seguinte:

- Mestres da escola rural -Secretariado da Escola Rural-
- Representación das direccións dos centros educativos
- Profesorado universitario -Grupo Interuniversitario para a Escola Rural-
- Familiares -a través da FAPAC-
- Entidades de educación non formal -as representativas no mundo rural
- Federación de municipios
- Asociación de municipios -ambas as entidades municipais tamén asumindo a visión dos consellos comarcais-
- Departamento de Educación
- Departamento de Agricultura, Alimentación e Acción Rural
- Deputacións -Barcelona, Lleida, Girona e Tarragona-
- Sindicatos agrarios e de educación

Enténdese que a participación no Observatorio sería a partir de persoas que coñecen a realidade das vilas e as súas accións educativas.

5- A estrutura do Observatorio da Educación no Mundo Rural:

A estrutura de funcionamento tería que ter un dobre espazo:

- Plenario: no cal se puidese desenvolver a proposta de temas, onde se debaten democraticamente as cuestións para traballar e as brigadas para o equipo técnico.
  - i. Poñer en común cuestións e problemáticas referidas á educación no mundo rural e velas desde as diferentes perspectivas.
  - ii. Propoñer temas, aspectos e cuestións que sexa de interese estudar para o equipo técnico do observatorio.
  - iii. Difundir os resultados e os estudos elaborados polo equipo técnico entre os seus colectivos.
  - iv. Facilitar os datos que estean ao seu alcance ou axudar a que as institucións que teñen contacto os faciliten co fin de poder realizar os estudos.
- Equipo técnico: con tarefas de xestión dos traballos de investigación encargados polo espazo aberto e amplo.
  - i. Facer o deseño dos estudos.
  - ii. Discutir e aplicar a metodoloxía.
  - iii. Elaborar os informes pertinentes.

6- Temporalización para a constitución do Observatorio da Educación no Mundo Rural

A perspectiva de constitución do Observatorio sería nas XIV Xornadas de Escola Rural que está previsto que se realicen o 19 e o 20 de outubro de 2007 en **Les Garrigues**.

Mentres tanto é preciso contactar con todas as entidades e as administracións chamadas a formar parte e, se pode ser, algunha outra máis. E, ao mesmo tempo, ir tecendo a rede que pretendemos que sexa o Observatorio.

7- A modo de corolario

A iniciativa de constitución do Observatorio parte das necesidades recollidas despois de diversos debates realizados por todo o país en diferentes ámbitos de debate e, desde diversas organizacións, entidades e persoas.

Este documento quere ser a primeira proposta de que ten un carácter aberto e modificable, coa idea de ir construíndo colectivamente un espazo para a reflexión, o debate e a proposta de que sexa realmente útil para a mellora da calidade de vida e da educación das persoas que vivimos e/ou traballamos no mundo rural.

Secretariado da Escola Rural
Grupo Interuniversitario pola Escola Rural
Maials, 2 de xuño de 2007